06 කතුවැකි හා තීරු ලිපි

පුවත්පත්වල හා සඟරාවල කතුවැකි හා තීරු ලිපි පළවේ. මේ පාඩමෙහි අරමුණ යථෝක්ත ලිපි දෙවර්ගය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීමයි.

කතුවැකි හා තීරු ලිපි පුවත්පත්වල හෝ සඟරාවල පළ වන විශේෂ අංග දෙකකි. එහෙත් මේ ලිපි දෙවර්ගය එකිනෙකට වෙනස් අරමුණු සපුරා ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කෙරේ.

කතුවැකිය පළ වන්නේ පුවත්පතක මැද පිටුවේ ය. පුවත්පතේ නම, ලිපිනය හා පළකෙරෙන දිනය ආදි විස්තරවලට පහතින් කතු වැකිය පළ කෙරේ. තීරු ලිපිය කිසියම් පිටුවකට අයත් තීරුවක, තීරු කීපයක හෝ තීරු අඩක පළ කරනු ලැබේ. තීරු ලිපි හැඳින්වීම සඳහා 'කොලම' යන නාමය ද භාවිත වේ.

කතුවැකිය ලියනු ලබන්නේ පුවත්පතක ප්‍රධාන කර්තෘවරයා හෝ කර්තෘ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයකු හෝ බාහිර ලේඛකයකු විසිනි. තීරු ලිපි සම්පාදකයා තම නියම නමින් හෝ ආරූඪ නාමයකින් හෝ පෙනී සිටී.
මේ ලිපි දෙවර්ගයෙහි අන්තර්ගතය බොහෝ විට සකස් වන්නේ කාලීන වැදගත් මාතෘකාවක් පාදක කොට ගෙන ය. දේශපාලනික වැදගත්කමක් ඇති කාලීන සිදුවීම් මෙහි දී තෝරා ගැනේ.

තීරු ලිපිය ද කිසියම් තේමාවක් යටතේ ලියැවේ. මේ තේමාව සකස් වන්නේ සමකාලීන සමාජයේ දැඩි අවධානයට පාත්‍ර වන සිදුවීමක් හෝ ආකර්ෂණීය පුවතක් ආශ්‍රයෙනි.

සන්දර්භය හෙවත් ව්‍යුහය අතින් ද මේ ලිපි දෙවර්ගයෙහි සමීපස්ථ ස්වභාවයක් පෙනේ. ප්‍රස්තුත මාතෘකාව ආශ්‍රයෙන් පුවත්පත් කතුවරයාගේ අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම කතුවැකියෙහි ස්වභාවය යි.

සන්දර්භයට අදාළ ඇතැම් ලක්ෂණ අතින් තීරු ලිපි කතුවැකියට ළං වේ. ආරම්භය, ශරීරය හෙවත් ස්කන්ධය හා අවසානය කතුවැකියක ප්‍රධාන අංගයන් ය. පළමු වන ඡේදය මඟින් ප්‍රස්තුත මාතෘකාව ගැන හැඳින්වීමක් කෙරේ. අනතුරුව ඡේද කීපයක් යටතේ ස්කන්ධයට හෙවත් ශරීරයට අදාළ තොරතුරු විස්තර කෙරේ. මේ යටතේ ප්‍රස්තුතයට අදාළ සෑම අංශයක් ගැන ම සවිස්තර ව පැහැදිලි ව හා විශ්ලේෂණාත්මක ව කරුණු ඉදිරිපත් කෙරේ.

කතුවැකියේ දී ප්‍රස්තුත මාතෘකාව ආශ්‍රයෙන් බොහෝ විට කරුණු ඉදිරිපත් කෙරෙන්නේ මධ්‍යස්ථ ආකාරයෙනි. මාතෘකාවට අදාළ සැම අංශයක් ගැන ම මෙහි දී අවධානය යොමු කෙරේ. සංක්ෂිප්ත ව, තර්කානුකූල ව හා වාස්තවික ආකාරයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් කිරීම කතුවැකියේ ස්වභාවයයි. ඇතැම් විට ආවේගාත්මක ව ද පක්ෂපාතී ව හෝ අපක්ෂපාතී ව ද දෝෂාරෝපණාත්මක ව හෝ ප්‍රශංසාත්මක ව ද උපහාසාත්මක ව ද ලියැවුණු කතුවැකි දක්නට ලැබේ. කතුවැකි මගින් නියෝජනය වන්නේ විවිධ ප්‍රශ්න හා සිදුවීම් ගැන පුවත්පත දරන ආකල්පය යි. මේ අනුව කතුවැකිය ඉතා ප්‍රබල ය.

කතුවැකියට නොදෙවෙනි අසහාය බලයක් තීරු ලිපිවල ද දක්නට ලැබේ. කතුවැකි මෙන් තීරු ලිපි ද ආරම්භ වන්නේ ප්‍රස්තුත මාතෘකාව ගැන කෙරෙන විශ්ලේෂණාත්මක විස්තරයකිනි. අනතුරු ව විවිධ දෘෂ්ටිකෝණ ඔස්සේ රසවත් ව හා බුද්ධිගෝචර ව ගැඹුරින් කරුණු ඉදිරිපත් කෙරේ. තීරු ලිපියෙහි සමාප්තිය යටතේ ලේඛකයා විසින් අපේක්ෂිත පණිවුඩය පාඨකයා වෙත ප්‍රදානය කෙරේ.

තීරු ලිපිය මගින් බොහෝ විට නිරූපණය වන්නේ හාස්‍යය හා උපහාසයයි. ද්වේෂ සහගත දෘෂ්ටියකට වඩා සානුකම්පික දෘෂ්ටියකින් කරුණු පැහැදිලි කිරීම තීරු ලිපියේ ස්වභාවය යි. උපදේශාත්මක ලක්ෂණ ද තීරු ලිපියක අන්තර්ගත වේ. සමකාලීන ප්‍රශ්න විවිධාකාරයෙන් නිරූපණය කිරීමේ දී රචකයාගේ රුචිඅරුචිකම් අනුව ද තීරු ලිපිවල සන්දර්භය වෙනස් විය හැකි ය. සමාන සිදුවීමක් ගැන පවා තීරුලිපි රචකයන් දෙදෙනකු අතින් බිහි වන්නේ දෙයාකාර නිර්මාණ යි.

මේ ලිපි දෙවර්ගයෙහි ම යොදා ගැනෙන්නේ සමකාලීන සරල බස්වහරයි. වාක් කෝෂය හා භාෂා භාවිතය පිළිබඳ හසළ දැනුම මේ දෙවර්ගයට ම අයත් රචනා නිර්මාණයෙහි යෙදෙන ලේඛකයන් සඳහා ප්‍රයෝජනවත් වේ. උපමා රූපක හා ප්‍රස්තාව පිරුළු වැනි යෙදුම් ද මෙහි දී භාවිත කෙරේ. කතුවැකි භාෂා ශෛලිය ඇතැම් විට සංකීර්ණ ස්වභාවයක් ගනී. සාහිත්‍ය ව්‍යවහාරයේ පවත්නා මිශ්‍ර සිංහල යෙදුම් ද මෙහි දී යොදා ගැනේ. එහෙත් තීරු ලිපියෙහි දී ඉතා ළගන්නා ආකාරයෙන් කටවහර ඉදිරිපත් කෙරේ. ශබ්ද කෝෂ හෝ ගැටපද විවරණ පෙරළා බලා, අරුත් වටහා ගත යුතු දුරවබෝධ යෙදුම් තීරු ලිපිවල දක්නට නොමැති තරම් ය. තීරු ලිපි පොදු පාඨකයා අතර ජනප්‍රිය වීමට මේ සරල භාෂා ව්‍යවහාරය ද හේතුවන්නට ඇත.

නිර්මාණාත්මක ලක්ෂණ මේ ලිපි දෙවර්ගය තුළ ම ගැබ් වී පවතී. එහෙත් මේ ලිපි නිර්මාණය වන ආකාරය එකිනෙකට වෙනස් වේ.

මේ ලිපි දෙවර්ගයට ම ආවේණික ව පවත්නා අනන්‍යතා ලක්ෂණ ඇත. පුවත්පත් වාර්තා, විශේෂාංග හා විචාර ලිපිවලට වඩා අනන්‍යතා ලක්ෂණ අතින් මේ ලිපි වෙනස් වේ. කතුවැකියෙහි ඇත්තේ තීරු ලිපියට වඩා වෙනස් වූ අනන්‍යතාවකි. සාමාන්‍ය ලිපියක හෝ රචනාවක මෙන් කිසියම් විශ්ලේෂණාත්මක විග්‍රහයක් හෝ අර්ථකථනයක් තීරු ලිපිවල වස්තු විෂය කොට නො ගැනේ. වෙනත් ලිපිවලට වඩා තීරු ලිපි වෙනස් වීමට මෙය ද හේතුවක් වේ.

තීරු ලිපියක් මේ ආකාරයෙන් විය යුතු යැ යි ඉඳුරා පැවසීම ද දුෂ්කර ය. මෙයට හේතුව රචකයාගේ උත්පාදක ශක්තිය හා බහුශ්‍රැත භාවය පාදක කොට ගෙන තීරු ලිපි සකස් වීම යි. එමඟින් හෙළි වන්නේ රචකයාගේ නිර්මාණ කුසලතාවයි. මේ නිර්මාණ කුසලතාව කතුවැකියෙහි දී පිළිබිඹු වන්නේ වෙනස් ආකාරයෙනි. මේ අනුව කතුවැකි හා තීරු ලිපිවල ආවේණික ව පවත්නා අනන්‍යතාව සුවිශේෂ ස්වරූපයක් ගන්නා බව කිව යුතු ය.

කතුවැකි හා තීරු ලිපිවලට ආවේණික ව පවත්නා විශේෂ ලක්ෂණ හඳුනා ගැනීමට යෝග්‍ය නිර්මාණ දෙකක් මේ පාඩමෙහි ඇතුළත් කොට ඇත.

දිනමිණ

The Dinamina

35, ඩී. ආර්. විජේවර්ධන මාවත,
මෙල්ස්පවුස්, කොළඹ.
දුරකතන - 2429249, 2331181, 2421181
ෆැක්ස් - 2429240
(සර්කල් මණ්ඩලයට පමණයි)
2449069 (පොදු)
ඊ මේල් - editor@dinamina.lk
ප්‍රාදේශීය කළමනාකරු - 2429321

[illegible] 2006 [illegible] සැප්තැම්බර් 14 [illegible]

කියැවීමේ මාසයේදීවත් කියවමු ද?

සැප්තැම්බර් මාසය ගෙවී ගියේ ය. ඔක්තෝබර් මාසය උදා විය. ගෙවී ගිය මාසය සාහිත්‍යය සඳහා වෙන් විය. [illegible]

[illegible]

පොත්

පොතක් නම් හරි හරියට සලකා බැලිය යුතු අංශ දෙකක් ඇත. පළමුවැන්න එය ලියන භාෂාව යි. එය ව්‍යාකරණ දොසින් මිදුණු නිවැරැදි එකක් විය යුතු ය. අනෙක් අංශය නම් පොතේ අන්තර්ගතය යි.

මේ දෙකරුණ ම එක සේ වැදගත් විය යුතු. කොතරම් හොඳ දෙයක් වුව ලියා ඇත්තේ ව්‍යාකරණ මැරූ හඩු බසින් නම් එය පොතක් වශයෙන් ගත හැකි නො වේ. එසේ ම නිවැරැදි හොඳ බසින් වුව ලියා ඇත්තේ වැඩකට නැති දේ නම්, වල්පල් නම් එය ද පොතක් නො වේ.

පොත් ලියන්නවුන් මෙන් ම පොත් ගැන ලියන්නවුන් ද පිළිපැදිය යුතු නීතියකි මෙය. බස නසමින් පොත් ලියන්නවුන් මෙන් ම ඒ පොත් හුවා දක්වමින් උඩ ගෙඩි දෙන්නවුන් ද කරන්නේ පරම හතුරුකමක් බව කිය යුතුය. අද මෙරට පොත් පළවන්නේ කොළඹ වරායට මෝටර් රථවාහන ගොඩ බාන වේගයෙනි. දෙක ම එක හා සමාන ය. මේ රටට දැන් මෝටර් රථ වාහන ඔරොත්තු නො දෙන තරම් වැඩි ය. පොත් යැයි කියන ඒවා ගැනත් කිය යුත්තේ ඒ ටිකම ය.

"පොත් නම් මෙන්න මේවා" යි කියත හැකි ජාතියේ ඒවා ගැන බැලුවොත් නම් එබඳු පොත් තව මහ රාශියක් අපට අවශ්‍ය වේ. බස ගැනවත් හරබර කරුණු ගැනවත් හරි දැනුමක් නැතිව දුවන්නන් වාලේ දුවන කෙට එළදෙනුන් සිහි ගැන්වෙන පරිදි පළකරන ලද හැම එකක් ම " පොත් " වශයෙන් ගත හැකි ද ?

ඩී.එෆ්. කාරියකරවන
(2003 ජූනි 21 - "දිනමිණ")

ක්‍රියාකාරකම 01

i. කතුවැකියක් හැඳිනගත හැකි විශේෂ ලක්ෂණ තුනක් නම් කරන්න.
ii. කතුවැකියට වඩා තීරු ලිපිය වෙනස් වීමට හේතු දක්වන්න.
iii. කතුවැකි හා තීරු ලිපිවල සන්දර්භය පැහැදිලි කරන්න.
iv. මෙහි ඇතුළත් කතුවැකියෙහි යොද ඇති රසවත් භාෂාත්මක යෙදුම් උපුටා දක්වන්න.
v. මෙහි ඇතුළත් තීරු ලිපියෙහි ඇති ඔබ සිත් ගත් රසවත් යෙදුම් ලියා ඉදිරිපත් කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

පහත සඳහන් තේමා පාදක කරගෙන පුවත්පතක් සඳහා කතුවැකි නිර්මාණය කරන්න.

i. සාහිත්‍ය මාසය
ii. පරිසරය සහ අපි
iii. සාමකාමී සහජීවනය

ක්‍රියාකාරකම 03

ඔබ කැමති තේමා දෙකක් යටතේ තීරු ලිපි නිර්මාණය කරන්න.

ක්‍රියාකාරකම 04

පහත සඳහන් ඡේද සාරාංශ කර ලියන්න.

i. සමාජයෙහිත් සංස්කෘතියෙහිත් පැවැත්මට හේතු වන එක් මූලික අංගයක් වෙයි. එනම් භාෂාව හෙවත් බස් වහරයි. මිනිස් වර්ගයා සතු ව බස් වහරක් නො වී නම් මානව ඉතිහාසය මීට වඩා වෙනස් මඟක ගමන් කරන්නට ඉඩ තිබුණි. විශ්වය තරණය කිරීමට තරම් විශිෂ්ට වූ විද්‍යාත්මක ඥානයකුත් කාර්මික ශිල්පයකුත් සංස්කෘතික රටාවකුත් මිනිසාට උරුම වූයේ භාෂාව මාධ්‍යය කොටගෙන බව අමුතුවෙන් කිවමනා නො වේ.

ii. යුගයෙන් යුගය සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදාය වෙනස් විය. සාහිත්‍යකරුවාගේ රුචිය වෙනස් විය. විෂය පථය ද වෙනස් වූ බව පෙනේ. ඒ අනුව සලකන කල තුලනාත්මක ව ගෙන අසවල් සාහිත්‍ය යුගය ස්වර්ණමය යුගයකැ යි තීරණයකට පැමිණීම උගහට ය.

iii. සාහිත්‍යය නම් ඒ ඒ කාලයන්හි ලෝකයෙහි ජීවත් වූ මිනිසුන්ගේ සිතුම් පැතුම් හා ඔවුන් කළ කී දේ පශ්චාත් කාලීනයන් හට දැන ගැනීම සඳහා නොනැසී යන ලෙසින් ලියා තැබූ ලේඛන වේ. එවැනි සාහිත්‍යයක් ඉගෙනීමේ දී එකිනෙක යුගයන්හි මිනිසාගේ භාෂාව, සිතුම් පැතුම් හා සභ්‍යත්වය ක්‍රමයෙන් දියුණු වූ සැටිත් පරසතුරු ආක්‍රමණයන්ට මුහුණ පෑ සැටිත් තත්කාලීන ඇදහීම් හා දේශපාලනය සමාජය කෙරෙහි බලපැවැත් වූ ආකාරයත් දැන ගැනීම අතිශයින් ම වැදගත් වෙයි.

iv. ගැයීම, වැයීම යන අවයව දෙකකින් සංගීතය සමන්විත වේ. මේ සංගීතය නමැති ආයුධය මනුෂ්‍යයන්ගේ ඇතැම් ඉන්ද්‍රියන්වල දළ ගතිය නැති කොට ඒවා මටසිලිටු කරන්නට ශක්තියක් ඇති එකක් බව දැන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වී තිබේ. සංගීතකාරයකු වීමේ පරමාර්ථයෙන් ම නොවූවත් සංගීතය දැනීමෙහි නොයෙක් ප්‍රයෝජන තිබේ. සංගීතය විඥානය දියුණු කරයි. සංගීතයෙන් චක්ෂුරාදි ඉන්ද්‍රියයන්වල ජීව ශක්තිය දියුණු වන්නේ ය. ඒ හේතු කොටගෙන ඒවායේ සිලිටි බව ද ඇති වන්නේ ය. එපමණක් නො ව සංගීතය හිතේ හදිසි කැලඹීම් පාලනය කරන්නට ද හේතු වේ. මෙසේ සලකන විට සංගීතය නිසා විනීත වූ ශිෂ්ටාචාරය ලොවෙහි වැඩෙන, පැතිරෙන බව ප්‍රත්‍යක්ෂ ය.

පැවරුම්

1. ඔබ කැමති සිංහල පුවත්පත්වල සතියක් ඇතුළත පළවන කතුවැකි කියවා ඒවායේ අන්තර්ගත කරුණු සාරාංශ කර ලියන්න.

2. සති අන්ත පුවත්පත්වල මාසයක් ඇතුළත පළවන තීරු ලිපි එකතු කරන්න.

3. මෑත කාලීන තීරු ලිපි රචකයන් පස් දෙනකු තෝරා ගෙන ඔවුන් විසින් රචිත එක් තීරු ලිපිය බැගින් එකතු කර ඒවායේ විශේෂතා පැහැදිලි කරන්න.